

dr. BEZDÁN Anikó

egyetemi tanársegéd
Szegedi Tudományegyetem

Nevesített jogi személy törvényes felügyeletének speciális vonása

Széchenyi:

„az egyesület rend nélkül holt test, s így még az egyesek erejénél is kisebb hatású”

Bevezetés

A mezőgazdaság periférikus ága a vadászat. Tapasztalatom szerint az utóbbi időben azonban sokan kezdenek kötődni ehhez a területhez akár saját szórakozásuk, akár saját használatuk vonatkozásában is.

A szabályozással érintett terület mindig is fontos szerepet játszott az ember életében. Már jelen volt őseink mindennapjaiban, akkor is, amikor emberré váltak. Végigkísérte az embert a kezdetektől napjainkig. Szerepe és jelentősége persze sokat változott az évszázadokon át, de az még mai is kiemelkedő fontosságú. A vadászat egy komplex tevékenység, élményforrás, szakmai és természeti, gazdasági szerepe is jelentős. A magyarországi vadászlétszámra komoly üzletág is épül, a turizmustól kezdve a vadászboltok hálózatáig. Ma már ez a terület inkább, mint sporttevékenység, élményforrás, és természetvédelem részeként említhető meg. Kiemelkedően fontos a fenntartható fejlődés és okszerű gazdálkodás hangsúlyozása.

1. A vadászat jogi szabályozásának hierarchiájáról

A közösségek egyes formáinak fogalmi jegyei és szervezeti szabályai a Ptk. (Polgári Törvénykönyv-1959. évi IV. tv. – rövidítve Ptk.) jogi személyekre irányadó rendelkezési között kerültek elhelyezésre. Ezeket nevezhetjük keretszabályoknak is. Azonban az egyes speciális formákat, azok szervezetére és működésére vonatkozó részletszabályokat külön törvény tartalmazza. Így a Ptk rendelkezésire tekintettel például a Gt. (gazdasági társaságokról szóló 2006. évi X. tv. – rövidítve Gt.) és az Etv. (egyesülési jogról szóló 1989. évi II. tv. – rövidítve Etv.) szabályait meghatározott eltérésekkel megfelelően kell alkalmazni. Ezek a szabályok adhatják a második szintet. A harmadik szintet az adójogi, pénzügyi jogi rendelkezések képezhetik, tekintettel arra, hogy azokat mindig az aktuális évhez igazodva határozzák

Anikó BEZDÁN

assistant lecturer
University of Szeged

Special trait of the legal regulation of entitled legal person

Széchenyi:

„society without order is a dead body, thus being even less effective than its unique components”

Introduction

Hunting is on the periphery of agriculture. My experience is that many people have started to attach to these branches recently, either for fun or their own usage.

Regulations have always played an important role in man's life. They were present in our ancestors' days, in the process of becoming human beings. Regulations have been escorting man through history. Their role and significance have changed considerably throughout the centuries, but they are of outstanding importance up to these days. Hunting is also a compound activity, source of experience, and of significant professional, natural and economic importance. There is a serious business branch built on Hungary's hunting and fishing population, from tourism to a chain of hunters' stores. Today, this activity is mentioned as sports, sources of experience and part of natural conservation. Focusing on maintainable improvement and reasonable economy is of special importance.

1 On the hierarchy of the legal regulatory system of hunting

Concepts and rules for forms of communities are placed in the Civil Code's section on legal persons. These are called frame rules, too. However, special unique forms and rules of their organization regarding the Civil Code, economic society law and association law are to be applied suitably, with defined differences. These rules may give a second level. On the third level there are orders on taxation, and financial laws, regarding their definition adjusted to the actual year, suited to the special organizational form. However, the 1st two levels are perspective regulations in the long run, less suitable for actual political goals.

meg a speciális szervezeti formához igazítva. Az első két szint azonban perspektivikus, hosszú távra szóló szabályozás, amely kevésbé igazodik az aktuálpolitika célkitűzéseihez.

A szervezeti formák jogi személyiségét végső soron az ezekhez igazodó állami elismerés adja. Ez elvileg három módon történhet:

- a törvény kifejezetten és közvetlenül határozza meg a típusát, így egyedi létrejöttéhez további állami elismerés nem szükséges,
- a szervezetet jogszabály hozza létre – azaz Ptk-beli egyik nevesített jogi személy formához sem tartoznak,
- tulajdonosi rendelkezéssel, illetve személyegyesüléssel és azok állami elismerésével jön létre. Nincs formakényszer, azaz szövetkezeti, gazdasági társasági, vagy esetleg egyesületi forma is alakulhat.

A jogi személy ismerve az alapítóktól való viszonylagos függetlenedés. A vadászat kapcsán megjelenő szervezeti formáknál azonban a jogi személyiségű szervezeti forma azt hangsúlyozza, hogy a tagok belső viszonya illik a jogi személy, mint egész harmadik személyekkel kapcsolatos viszonyától. Alapelvként kijelenthetjük, hogy a bíróságok a normatív feltételeket vizsgálják, azaz hogy az adott forma megfelel-e a törvényes feltételeknek, vagy sem. Ha nem rendelkezik ezzel, akkor a bíróság megtagadja a jogi személy szervezet állami elismerését, de ha rendelkezik ezzel, akkor bejegyzik azokat a közhiteles nyilvántartásba. A bejegyzés konstitutív hatályú, azaz a szervezeti forma ezzel elnyeri a jogi személyiségét.

Az új Polgári Törvénykönyv koncepciója – az erősödő diszpozitív szabályaival – egyre inkább hangsúlyozni kívánja a jogalanyok cselekvési szabadságát is, a lehető legkisebb körre igyekszik szűkíteni az állami és bírói beavatkozás szerepét. A későbbiekben részletezendő felügyeleti kérdések esetében a koncepció által megfogalmazott változás igen szembetűnő, így kihangsúlyozódik a szervezeten belül a tagok mellérendeltségi és egyenjogúsági rendszere. A tervezet azonban még csak a reform tárgyát határozza meg, egyfajta állásfoglalást is adva, igazodik a megváltozott piaci viszonyokhoz. Kódex jellegével már átfogó rendszert adhat a vadászatot és halászatot is érintő jogszabályoknak, amelyek aktualizálására régóta igen nagy szükség van.

2. A vadászati jogot gyakorló szervezetek jogi minősítési lehetőségeiről

2.1. Egyesületi forma

A vadászat vonatkozásában is nagy számban működnek egyesületi formában vadásztársaságok.¹

Legal personality of organizational forms origins from state acknowledgement. This may happened in 3 ways:

- legal person type determined directly by law, no further acknowledgement needed,
- organizations created by rule, not belonging to any legal person form mentioned in Civil Code,
- by owner's disposition, or personal union and state acknowledgement. No formal restrictions, so trade union, company or association are all possible forms.

Legal persons are relatively independent of the founders. Form of legal personality in connection with hunting implies that the members' internal relations separate from those of legal personality as a 3rd party. As a basic principle we claim that courts examine normative conditions, whether the given form is suitable for legal conditions or not. If not, the court denies the legal person's state acknowledgement, but if it is in accordance with legal conditions, it is recorded in the register. The record has constitutive effect, so the organization gains legal personality.

The concept of the new Civil Code – with its stronger dispositive rules – is willing to stress legal subjects' freedom to act, state and judicial intervention is becoming less. In case of issues of supervision detailed below, the new concept promotes remarkable changes, so within the organization members' coordination and emancipation come into focus. However, the plan has only determined the object of the reform, giving a standpoint, conforming to changed economic conditions. Its codex type is able to provide a comprehensive system for laws concerning hunting and fishing. These laws have been in need of updating for a long time.

2 On the legal qualification possibilities of organizations practicing and hunting rights

2.1 Associations

There is a great number of hunters' associations, too.¹ Based on the association rights, countless forms of

Egyebekben az egyesülési jog alapján a törvény által elismert célokra számtalan formában működő társadalmi szervezet alakulhat. A vadásztársaságok – a speciális céljuk miatt – nevesített társadalmi szervezet.

Magyarországon az elmúlt tíz évben egyre többet lehetett hallani mind nemzetközi, mind a hazai életben mutakozó harmadik szektorról. A non-profit szektor egyre növekvő szerepe, az annak növekedésében szerepet játszó érdekek és folyamatok társadalmi szerepvállalása az egész világon megfigyelhető. Ez a szervezeti forma beékelődött egyrészt az állam, másrészt a polgári társadalom közé, mint annak harmadik eleme. Az Etv. szabálya alapvető, elidegeníthetetlen jogként biztosítja az egyesülési jog gyakorlását. Tartalmát tekintve szabadságjog, amely alapján meghatározott célok érdekében szervezett közösségek hozhatók létre és működtethetők.

A következőkben szeretném az egyesületi forma, mint jogi személyiségű szervezeti forma által felvázolt néhány kérdést részletesebben is vizsgálni, választ keresve arra a kérdésre, hogy ez-e a vadászati jog gyakorlására a legmegfelelőbb szervezeti forma?!

Az egyesületek annak érdekében, hogy jogok, kötelezettségek alanyai lehessenek, valamint vagyoni viszonyaikat megfelelően tudják gyakorolni, jogi személyiséget kaptak. Ezzel a megkülönböztetéssel meghatározott körben jogokat szerezhetnek, kötelezettségeket vállalhatnak, saját vagyonukkal gazdálkodhatnak. Azonban kiemelném, hogy előlégesen gazdasági tevékenység végzése céljából nem jöhetnek létre.

A jogi szabályozásuk is alapvetően függ az elérni kívánt céljuktól. A jelen esetben az alapszabályukban meghatározott speciális cél, vadászati tevékenység és annak gyakorlása az, mely szerint nonprofit szervezetként működnek. A nonprofit szervezeteknek is van vagyona, de hiányzik a nyereségre törekvés. Viszonylag nagy számú embernek kell létrehozni, működtetnie, hogy a szervezet céljának megfelelően működhessen. Az egyesület gazdálkodási-vállalkozási tevékenységre ideálisan nem alapítható, mert ekkor a gazdasági társaságokról szóló törvényt kellene rájuk alkalmazni. E tekintetben a Legfelsőbb Bíróság már határozataiban rámutatott arra, hogy az alapszabályban meghatározott cél, és ennek megvalósítását segítő gazdasági-vállalkozási tevékenység közötti határvonal megállapításánál mérlegelni kell, hogy az alapszabályban rögzített célt; ezt mennyiben lehet megvalósítani a szervezet vagyonából, amit elsősorban a tagok által fizetett díjak adnak, esetleg mások felajánlásai, és egyéb hozzájárulások.

social organizations may be founded, for purposes acknowledged by law. Hunters' societies and anglers' associations are entitled social organizations, because of their special purposes.

In Hungary a 3rd economic sector has been emerged, in the past 10 years. A growing role of the non-profit sector, the interests in its growth and social responsibility can be detected worldwide. This organizational form is between the state and civil societies, as a 3rd element of them. The practice of the basic and inalienable rights of association is secured by the association law. In its content, it is a human right, on the basis of which communities with determined goals may be founded and operated.

Below I am examining a few issues of the associations as legal persons in detail, trying to find out whether it is the best organizational form of practicing the rights of hunting.

Associations get legal personality so that they may be subjects to rights and obligations. By this discrimination, they may get rights, take obligations and manage their own fortune. However, they should not be formed primarily on an economic basis.

Their legal regulation also depends on their goals. In the present situation, it is the hunting activities and their practice as special goals funded in their constitution, according to which they are functioning. Non-profit organizations also have a capital, but there is a lack of profit-orientation. There should be a relatively high number of founders and operators, so that the organizations works appropriately. An association may not be founded on economic-business activities, as in that case economic society law should be applied for them. In this regard, the Supreme Court have already pointed out in their decrees that in order to draw a borderline between constitutional goals and business-economic activities, it is necessary to decide whether it is possible to realise by the association's capital consisting of membership fees, offers and other contributions.

Álláspontom szerint a vadászat esetében a probléma lényegét adhatja. A joggal járó kötelezettség gyakorlása jelentős anyagi terheket akaszthat a tagság nyakába, aminek a szervezeti forma egy korlátot is szab. Egyebekben a cél érdekében együttműködés jelentőségét nézve mégis ez a forma látszik az egyik legmegfelelőbbnek. A tartozásaiért az egyesület saját vagyonával felel. A tagok díjfizetésre kötelezettek, de az egyesület hitelezőivel szemben a saját vagyonukkal nem felelnek. Felmerül a kérdés, vajon így a gazdálkodás kapcsán a tagnak mennyiben lesz érdeke a rendtábilis működés?

A vállalkozási tevékenység minősítésére szempontok lehetnének az alábbiak:

- melyek az alapvető cél megvalósításához szükséges, és ahhoz kapcsolódó, vagy attól teljesen független gazdasági tevékenységek
- melyek a forrásteremtő és azt szolgáló tevékenységek,
- milyen a cél szerinti és a vállalkozási tevékenység egymáshoz viszonyított gazdasági volumene,
- van-e rejtett célja a tevékenységnek, és az dokumentálható-e,
- mi a szervezet közvetlen és racionális gazdasági érdeke.

A fenti kérdések vizsgálatánál segíthetnének szervezeti formánként alkalmazható minősítési és ellenőrzési, valamint viszonyítási iránymutatók, amivel a hatósági szervek támogathatják a szervezet működését.²

Megállapítható, hogy az egyesületekről szóló törvény a gazdasági részre vonatkozóan eléggé hiányos rendelkezéseket tartalmaz, és a gyakorlat már túlnötte a régi szabályok körét. Az osztható, vagy oszthatatlan vagyon kérdésköre, a vagyoni felelősség rendezése, valamint az alapításkori induló vagyon meghatározása nemcsak szükségszerű, hanem törvényi szabályozást is igénylő kógens rendelkezés kellene, hogy legyen.

A szervezet függetlenségének és társadalmi támogatottságának fokmérője a kapott egyéni adományok nagysága. Hangsúlyozni lehetne, hogy amikor az állampolgár adománnyal támogatja a szervezetet, egyúttal vehessen részt a problémái megoldásában is. Magyarországon azonban nem elég erős az adományozói kultúra sem.

A vadásztársaságok esetében a társaság szó szerepel, az egyesület meghatározás helyett, ennek azonban valójában semmi szerepe a gazdasági társaságokhoz. A forma személyegyesülés, amit a tagok önkéntesen, önkormányzattal rendelkező szervként hoznak létre, amelynek nyilvántartott tagsága van, és a vadászati, vadgazdálkodási cél megvalósítására szervezik a

In my opinion, this is the basic problem in the case of hunting. Practicing rights and obligations may put a financial burden on the members, the organizational form also being a restriction. However, in all other respects, regarding the importance of cooperation for purposes, this organizational form seems to be the most suitable one. The association takes financial responsibility for its debts. Members are obliged to pay fees, but they are not financially responsible in front of the association's creditors. A question may arise in this way, to what extent are members interested in profitable functioning?

The following points of view may be applied for qualifying business activity:

- which economic activities are necessary for the realisation of basic goals-activities connected to or entirely separated from the goals,
- which activities create and serve resources,
- how can the economic volume of business and purposeful activities be related?,
- do activities have hidden purposes? If yes, are they recordable?,
- what are the association's direct and rational economic interests?

In the examination of the above questions, qualifying, supervising and relativity indexes applicable to each organizational form would prove helpful, enabling authorities to support the operation of organizations.²

It is obvious, that association law concerning economic issues is short of dispositions and practical life has overcome old rules. Issues of dividable-indivisible wealth, the settlement of financial responsibility, and determination of the establishing fund are not only necessary but also should be disposed legally.

The organization's independence and social support may be measured by individually given donations. It should be pointed out that a citizen donating to an organization should be allowed to contribute to problem solution. However, in Hungary there is no solid tradition for donations.

Hunting companies are called "companies" instead of associations, yet having no connection with business companies. Their form is the personal union, created by members voluntarily as self-governing organizations having registered membership, organized their activity to realise hunting purposes, with primarily non-profit oriented goals. In this

tevékenységüket, és elsődlegesen nem nyereségorientált céllal. Ebben az esetben létezik gazdasági társasági forma is, amely a későbbiekben kerül majd meghatározásra.

Az egyesületnek általam vizsgált formáinak változó tagsága van, közös név alatt működnek, állami nyilvántartásba kerülnek. A nyilvántartás mind a közhitelesség, valamint a vadászatra jogosult beazonosítását is szolgálja. Döntéseit általában többségi határozattal hozza, a nagy taglétszámra tekintettel nem is várható el az egyhangú határozathozatal.

Előfordulhat az is, hogy az egyesülési jog alapján létrehozhatnak olyan közösségeket is, melyek nem működnek rendszeresen, nincs nyilvántartott tagságuk, önállóan de alkalmi jelleggel működnek (például: vadászat kapcsán a földtulajdonosok jogközössége). A Vtv. (vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi. LV. tv. – rövidítve – Vtv.) sem ad választ arra, hogy mik az ajánlott tartalmi elemei az ilyen közösséget létrehozó szerződésnek, valamint miket kell kötelezően meghatározni. Álláspontom szerint azonban célszerű egy működési szabályzat megalkotása, mert gyakran e nélkül még az alapvető célját sem tudja betölteni egy közösség. Ez a szabályzat nagy segítséget jelenthet akkor, ha valamely a közösség életében fontos kérdésben gyors döntést kell hozni; a Hhtv. és a Vtv. is megjelöli, hogy a közösség tagjainak egymás közötti viszonyaira a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályait kell alkalmazni. A legfontosabb kérdés mégis felmerül: hogyan kell a felelősségi szabályokat alkalmazni, és hogyan alakul a végrehajtás? (Csak egy kérdést kiragadva a sok közül.)

2.2. Szövetkezetek

A tapasztalatok arra mutatnak, hogy a jogi személyek szövetkezeti szervezetformája, még versenyhelyzetben is alkalmasnak mutatkozik a vadászatban működő különféle csoportok összefogására, még akkor is, ha ma soraikban igen gyakran láthatunk „nyugvó” vállalkozásokat. Ezt azonban csak a tőkeszegénység, vagy a felfokozott kockázati tényezők okozhatják. Álláspontom szerint a jogi személyek e típusai mégis jó megoldást adhatnak a vadászati szervezetek gazdálkodása kapcsán előadódó problémákra, mivel anyagi helyzetük és az alaptőkékük a működés biztonságát adja, garantálja. A mobilitásuk a szövetkezeteknek igen nagy, és növeli előnyüket a velük szövetséget alkotó másodlagos, harmadlagos szövetkezeti szerveződések száma. A szervezeti forma igen közel áll a gazdasági társaságokhoz; átalakulásuk, jogutódlásuk, megszű-

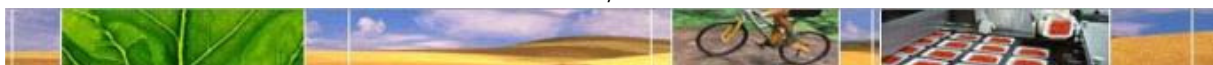
respect there exists a business- economic form, too, described later.

Association forms within my scope have a varied membership, functioning under common names, registered by state. Registry serves authenticity and the identification of the ones with hunting rights. The associations make decisions on the majority principle, unanimous decisions are not to be expected, regarding the great number of members.

It might turn out that based on the association law, communities without regular functioning and registry, operating individually but occasionally, might be created. (E.g.: related to hunting, the legal community of landowners) 1996 LV. law on wildlife conservation, wildlife economy and hunting do not offer a solution for the issue of the suggested elements of contracts creating such communities, neither do these laws enlist obligatory definitions. In my opinion, however, creating a set of operating rules is crucial, because in the lack of one, the community might not even be able to fulfil its basic purposes. This set of rules might prove helpful when quick decisions are to be made in a community. Hunting law denote, that Civil Code sections regarding common wealth are valid and applicable for the personal relations of community members. The most important question still arises: How to apply rules of responsibility and how to execute them?

2.2 Cooperatives

Experience shows that legal persons' cooperative organization form is suitable for holding various hunting groups, even in competition circumstances, and despite the frequency of "sleeping" undertakings. This may only be caused by lack of capital or high risk factors. In my opinion, these types of legal persons might prove good solutions for problems emerging related to the economy of hunting organizations, because their financial situation and capital grants the security of their functioning. Cooperatives' mobility is fairly great, and they are made more advantageous due to secondary, tertiary cooperative organizations in association with them. The form of organization is closely related to business companies, their reformation, legal succession and cancellation all prove their high mobility.

nési formáik is nagy mobilitásukat igazolja. Átmenetet képeznek a személyegyesülés a tőketársulások között, így a vadászat tartós célja jól igazodna a szövetkezeti forma biztosította előnyökkel.

A szövetkezeti modellek tehát soktényezős cselekvési programok, és azoknak legmegfelelőbb feltételét nyújtó tőketársulások és személyegyesülések, szervezeti, irányítási, érdekeltségi formák. Kifejeződik a szövetkezeti formában a demokratikus működés, a tulajdonosi felelősség, az ennek alapján történő irányítási gyakorlat. Érthető ezért a formagazdagságuk, sokszínűségük. Az új szövetkezeti modellek, illetve az azok alkotta szövetkezeti rendszer tehát a tőkekoncentráció, a kooperáció, az integráció, az előnyöket nyújtó és célszerűsíthető centralizáció, a piaci verseny, a gazdasági növekedés, stb.... megfelelő elegyét adja annak a szervezeti formációnak, ami a vadászati szektorban szükséges. Összegyűrődik, kiformalódik az adott esetben a megfelelő modellváltozat. A forma leginkább kifejezi és megtestesíti a szövetkezők akaratát és hosszabb távon biztosítja a szövetkezeti rendszer fennmaradását.

A külső és belső körülmények, a politikai, társadalmi, gazdasági rendszer, a szövetkezők együttműködése lehetővé teszi a mozgalom fennmaradását, fejlődésére esélyt nyújt.

2.3. Gazdasági társaságok

A gazdasági társasági formációknak (bt, kft, rt,) a tőkekoncentrációjuk miatt, valamint a nyereség-orientált működésüknek a fejlődés olyan irányt adna, amellyel a legfontosabb tényező a természet közelség, valamint az együttműködés kérdése teljesen ártérkélné. Manapság ellenben fontosnak tartom azt, hogy az egyre gyorsuló világunkban a pénz mellett meglássuk a vadászat adta erőforrást is. A szektorban működő gazdasági szervezetek célja a rövid távú haszon elérése, amelynél a témám célja, fontos kérdései, sajnos megkérdőjelezzik számomra a Gt.-ben rögzített típusok, formák ezen szektorban való hatékony működését.

Talán megoldás lehetne a civil szervezetek fokozottabb bekapcsolódása a gazdasági fogalomba. Egyrészt elősegítené, hogy ne csak az állami finanszírozású szervezetek legyenek képesek gazdasági befolyásra, tőkeerőre szert tenni, és másrészt ezen formák is az állampolgárok számára akár gazdasági partnerekként, ügyfelekként is megjelenhetnének és nem csak támogatott látnának bennük.

They represent a transition between personal unions and capital associations, so the permanent purpose of hunting might well be in accordance with the advantages given by the cooperative form.

Cooperative models are therefore multi-factor activity programs, personal unions providing them with the most suitable conditions and forms of organizations, direction and interest. In the cooperative model, democratic functioning and owners' responsibility on the basis of which instructions are put into practice, are manifesting. This makes their variability understandable. New cooperative models and their cooperative systems comprise concentrated capital, cooperation, integration, advantageous and purposeful centralization, marketing competence, economic prosperity, etc., providing an appropriate mixture of organizational forms necessary in the hunting sectors. The most suitable model is actually developing. The form expresses and embodies the cooperators' will and secures the survival of the cooperative system in the long run.

Internal and external circumstances, political, economical system, and the coordination of cooperatives enable the movement to survive and improve.

2.3 Business companies

Because of their concentrated capital and non-profit orientation, forms of business companies (deposit company, Ltd., corp.) are improving towards the direction closer to nature, and the issues of cooperation is completely reassessed. Nevertheless, I find it essential that today we notice the natural resources in hunting, besides financial interests. Business organizations in the sector set short-term goals to be profitable, which fact is leading to this study questioning the effectiveness of forms in this sector.

One solution may be civil organizations joining the economy. On one hand, organizations other than nationally supported ones, could reach access to economic influence and capital, on the other hand, these organizations could become partners, clients for citizens.

2.4. Magánszemélyek – egyéni vállalkozók

A magánszemélyek és egyéni vállalkozók sajnos erőtlennek látszanak a vadászati szektor felvetette nehézségek és problémák megoldásában. Esetlegesen itt említhetnék meg azokat a közösségeket is amelyek egyes feladat ellátására szerveződnek, de nincs nyilvántartott tagságuk, és szervezetük, de jelentős mértékben segíthetik a fentiekben elemzett szerveződések munkáját. A szektorban jelenlévő ilyen közösségek, egyének, esetlegesen cégek nagyság szerinti differenciált támogatásával elősegíthetnék a fennmaradásukat, megerősödésüket.

A fentiekben igyekeztem áttekinteni a vadászati tevékenységet gyakorlók szervezeti formációit. Szeretnék áttérni egy általam kiválasztott forma, szervezet az egyesület felügyeletével kapcsolatos kérdések vizsgálatára, tekintettel arra, hogy áttekintő jelleggel a többi forma felügyeletét ellátó szerveket is ismertetném.

Az egyesületi forma felügyeleti kérdéseinek vizsgálatát azért választottam, mert a téma aktualitását fontosnak tartom. A civil szerveződések – köztük az egyesületek az agráriumban olyan szerveződési formációk, amelyek abszolút általánostól eltérő, egyedi sajátosságokat mutatnak a megalakulásuk, működésük, felügyeletük, megszűnésük kapcsán is. A felügyeletükkel kapcsolatosan alakuló jogszabály változási lehetőségek indokolják, hogy az eddigi elmélet és gyakorlat néhány kérdésre felhívjam a figyelmet, illetve azt röviden jellemezzem.

3. A vadászattal kapcsolatos egyesületi forma felügyeletének alakulása – *de lege ferenda*

3.1. Törvényességi és egyéb felügyeletről

Az Etv. 14. §. (1) bekezdése szerint az egyesületi formában működő vadásztársaságok felett is az ügyészség a rá irányadó szabályok szerint törvényességi felügyeletet gyakorol. Az ügyészségek hatásköri és illetékességi szabályait nézve a hatáskörön annak meghatározását értjük, hogy mely ügyészi szerv jogosult a törvényességi felügyelet gyakorlására. Az illetékesség pedig azt mutatja meg, hogy valamely eljárásra, intézkedésre az azonos szinten álló szervek közül melyik jogosult. Főszabály, hogy az az ügyészség az illetékes, amelynek területén az egyesület székhelye van. Ha a székhely és a működési terület elválik, mint például egy bérkilövő vadásztársaság esetében, az az ügyészség lesz az illetékes, amelynek a területén a társaságot a bíróság bejegyezte. Ezeket a szabályokat azonban nem kell merev előírásoknak tekinteni, alkalmazni. Léteznek ezen felül még olyan objektív és szubjektív jellegű

2.4 Private persons – business people

Unfortunately, private persons and business people can do little to solve problems in the hunting sectors. Here we could mention communities that are organized to fulfil certain tasks, lacking registered membership and organization, yet still significantly contribute to the operation of the above mentioned organizations. Such communities, private persons or firms could sponsor their maintenance according to their financial possibilities.

Previously I was giving a survey of hunting organizations. In the following I am examining issues concerning the supervision of associations.

I have chosen to examine the supervising issues of associations, because I find the topic actual and important. Civil organizations – including associations in the agrarian sector – are forms absolutely different from general, having unique characteristics in their establishment, operation, supervision and ceasing, too. Possibilities for laws to change, in connection with their supervision, account for my choice of drawing attention to some practical and theoretical issues, with a short description of each.

3 Development of associations' supervision concerning hunting – *de lege ferenda*

3.1 On legal and other types of supervisions

According to association law 14. § (1), public prosecution has correspondently ruled legal supervision over hunting associations. Concerning prosecutorial competence and authority, the definition of competence depends on which prosecutive organ has right for legal supervision. Authority refers to one of the coordinated organs entitled to certain procedures and dispositions. As a primary rule, the public prosecutor whose area covers the association's residence, is in charge of authority. If the residence is separated from the area of operation, e.g. a hunters' company, public prosecutor in power will be the one where the association is registered. However, these rules are not obligatory to follow strictly. There are certain objective and subjective rules that may influence the person or procedure of the prosecutor, e.g. member of hunters' company an ex-member or a chief official, or participating in constitutional

szabályok is, amik az ügyész személyét, eljárását befolyásolhatják pl.: vadásztársaság tagja, volt tagja, vagy esetlegesen vezető tisztségviselője, vagy az alapszabály kidolgozásában részt vett, stb...

E feladat ellátásának legfontosabb *alapelve*, hogy a törvényességi felügyelet és az ügyészi kereset indítás nem sértheti, illetve nem korlátozhatja a szervezet önkormányzati önállóságának és elkülönültségének működési elvét, így azt nem lehet vizsgálni, hogy racionális – e a működés, csak azt lehet ellenőrizni, hogy a törvény rendelkezéseinek megfelelő-e, azaz törvényes-e.

Az ügyészség az általános törvényességi felügyelet során vizsgálhatja az egyesület szervezetének belső szabályzatait, valamint azt, hogy a társadalmi szervezet által hozott határozatok megfelelnek-e a jogszabályoknak, illetve a belső szabályzatoknak, úgyszintén azt is vizsgálhatja, hogy a működés-szervezeti tevékenység törvényes-e. Az ügyészi felügyelet sajátossága, hogy döntési jogkörrel nem rendelkezik, hanem csak ellenőriz, törvénytértés esetében figyelmeztet, kezdeményezi és javasolja a szükséges intézkedést a feltárt probléma megszüntetésére.

Az ügyészség hivatalból, de kérelemre is eljárhat. A törvényességi felügyelet kapcsán érdemi döntési lehetőséggel csak a bíróság rendelkezik, és ennek alapjául csak a társadalmi szervezet – egyesület – tagja, vagy az ügyész által benyújtott kereset szolgálhat.

Az ügyészség legfontosabb feladata – álláspontom szerint – a jogszabálysértések feltárása és vizsgálata, amelyek a tagok kezdeményezésének hiányában nem kerülnének megszüntetésre. Az általános felügyelet során vizsgálatot tarthat az egyesületnél, amelynek tárgya a törvényességi kérdésekre irányul. Ennek során valamennyi intézkedést alkalmazhatja, azaz óvást, felszólalást, figyelmeztetést, jelzést, vagy akár a felelősségre vonást is kezdeményezhet.

Abban a nem kívánt esetben, ha a szervezet az ügyészi intézkedést érdemben elutasítja, vagy arra megjelölt határidőben nem ad választ, az ügyész az Etv. 14. §. (2) bek., illetve a 16. §. (2) bek. szerint per megindítására jogosult.

3.1.1. Az ügyészség általános törvényességi felügyelete kapcsán alkalmazható módszereiről

- Vizsgálat tartása

Szükség esetén erre bármikor sor kerülhet. Célja, hogy a törvénytértéseket megállapítsa, megszünte-

elaboration, etc.

The most important basic principle is that legal supervision and prosecutor's institution of action should not violate or limit the separation and self-governing autonomy of organizations. Public prosecutor may not examine the reason of functioning, only lawfulness may be examined.

During general legal supervisory procedure, public prosecutor may examine the organization's internal rules and resolutions adopted by social organizations whether they are lawful. Prosecutor may further examine whether functioning and activity are lawful. Prosecutor typically does not have right of decision, only supervision, and warning in case of rule breaking and initiating and promoting necessary measures to eliminate problems disclosed.

Public prosecutor may proceed officially or at request. Concerning legal supervision, only court may pass judgements, the basis of which may only be actions passed by members of social organization – association or public prosecutor.

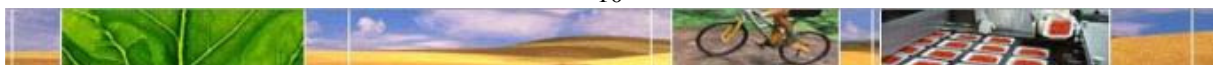
In my opinion, the most important duty of the prosecutor is disclosure and exploration of grievances that would not be ceased in the lack of members' initiative. During general procedure, exploration may take place, with the objective of legal issues. During procedure, all measures may be taken, i.e.: protest, objection, notice, signalization or even legal acts may be taken.

In case the organization should turn down prosecutor's measures, or fail to answer by the appointed time, prosecutor is entitled to take legal action, according to association law 14. § (2) and 16. § (2).

3.1.1 Public prosecutor's legal supervisory procedures

- Exploration

Any time when necessary. Its objective is official statement of infringements and taking procedures to

tésükre tett intézkedéssel a továbbiakat megelőzze.

- **Ügyész utóvizsgálata**

Ez nem más, mint annak megállapítása, hogy az érintett szerv az alapvizsgálat során feltárt törvénysértések megszüntetésére megtette-e a szükséges intézkedéseket, illetve azok milyen eredménnyel jártak. Az eljárás tulajdonképpen arra irányul, hogy szükség van-e kereset indítására.

- **Törvényességi kérelmek, közérdekű bejelentések, javaslatok és panaszok megvizsgálása, illetve megvizsgálatása**

Az ügyészségre különféle kérelmek érkeznek be, amelyek között különbséget lehet tenni aszerint, hogy a vadásztársaság határozatát, belső szabályzatát, működését kifogásolják, továbbá, hogy az törvényességi, vagy nem törvényességi, hanem célszerűségi, érdekellentétben alapuló stb. témakörre vonatkozik.

A nem törvényességi tartalmú beadványokat általában az egyesület szerveihez teszi át az ügyész, és tájékoztatja erről a bejelentőt. A határozat ellen benyújtott kérelmek esetén vizsgálja az Etv. 10. §. (1) bek. által biztosított 30 napos határidőt, valamint azt, hogy eltelt-e, vagy sem. Ha még nem telt el, akkor a beadványt átteszi az illetékes bírósághoz. A működés és a szabályzat törvényességére vonatkozó egyéb bejelentéseket, panaszokat az illetékes ügyészség saját hatáskörében vizsgálja és teszi meg az intézkedést.

- **Felvilágosítás és adatok kérése az egyesületek vezetőitől**

Az ügyészség a társaságok vezetőitől a törvényesség biztosítása érdekében iratok, adatok, rendelkezésre bocsátását, megküldését, továbbá felvilágosítás adását kérheti.³

Az ügyészség elsősorban akkor él ezzel a jogával, ha az

- a vizsgálat érdekében vagy törvényességi kérelem elbírálása érdekében szükséges, vagy
- az ügyész ilyen módon kíván tájékozódni arról, hogy az egyesület szervei miként tettek eleget a jogszabályban előírt ellenőrzési stb. kötelezettségüknek.

- **Részvétel az egyesület testületi szerveinek tanácskozásain**

A módszer célja a munka eseti ellenőrzése, illetőleg információ szerzése a működés szabályszerűtlenségéről, így közvetlenül lehetőség nyílik annak

stop them and prevent further cases.

- **Prosecutive post-exploration**

This is to state whether the organization took necessary measures to stop infringement disclosed in primary procedure, and what result they have brought. The objective of the procedure is to find whether taking legal action is necessary.

- **Applications of legitimacy, examination of announcements of public interest, propositions and complaints**

Public prosecutor's office receives numerous applications, which can be differentiated according to the following: applications concerning hunters' associations' resolutions, internal rules of functioning; applications concerning legitimacy issues or issues of purpose and clash of interests, etc.

Applications with no content of legitimacy are generally passed on to the associations' organs, and petitioners are informed. Petitions against resolution are examined regarding a 30-day-deadline provided by association law 10. § (1), and whether it is closed or not. Before deadline, petitions are passed on to court of authority. Other petitions, complaints concerning functioning and rules, are examined and proceeded within prosecutor's own sphere of authority.

- **Heads of organizations asked for information and data**

Public prosecutor may ask heads of organizations for data and documents or information, for the sake of legitimacy.³

Prosecutor practices this right primarily if

- it is necessary for the sake of exploration or the judgement of petitions, or
- this way the prosecutor wishes to be informed whether association organs fulfilled their requirements prescribed by law.

- **Participation in associations' conferences**

The objective of this measure is to control work or gather information about rule-violating operation having direct possibility to prevent it. Infringements,

megelőzésére, megakadályozására. Ez nem legalizálja az ennek ellenére elkövetett törvénysértéseket, mulasztásokat. Úgy kell tekinteni, mintha az ügyész ott sem lett volna a tanácskozáson. Az ügyészségek gyakorlatában erre ritkán kerül sor. Példa:

- Tekintettel arra, hogy az adóvégrehajtás során arra került fel adat, hogy a szervezet nem működik, az ügyészség képviselője a közgyűlés ülésén megjelent, és előadta, hogy az egyesületi forma nem gazdasági társasági szervezet, így csőd,- vagy felszámolási eljárást ellene nem lehet lefolytatni.

A törvényességi felügyeletet az ügyészség látja el, így a hitelezők az ügyészségtől vagy a közgyűléstől, mint a szervezet legfőbb szervétől kérhetik a szükséges intézkedések megtételét.

3.1.2. Az ügyészség a törvénysértések elkerülése érdekében, valamint a feltárt törvénysértések orvoslására, azok bekövetkezésének megelőzésére alkalmazott intézkedéseiről

- Óvás

Alkalmazható jogerős és végrehajtható határozatban megjelenő törvénysértés esetén, illetve akkor, ha általános érvényű rendelkezés (pl.: alapszabály) állapít meg olyan magatartást, szabályzatot, vagy rendelkezést, ami a jogszabályokkal ellentétben áll.

Ügyészi óvás alkalmazására az eddigiekben például az alábbiak miatt került sor:

- határozatképtelen közgyűlés tartása,
- összeférhetlenségi szabályok miatt alapszabály-sértő közgyűlésen tisztségviselő választása,
- a közgyűlési határozatot az intézőbizottság módosította,
- intézőbizottság közgyűlési hatáskörben döntött,
- a tag tagsági viszonyának törlése helyett kizárást alkalmaztak,
- egyesületi vagyont közgyűlési határozattal felosztottá és szétosztották.

Az óvás benyújtásának időbeli korlátozás nélkül van helye, de egyedi ügyben hozott jogerős törvénysértő rendelkezés ellen annak közlését követő 1 éven túl csak akkor, ha az ennek folytán tett intézkedés a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokat nem sérti. Az óvás benyújtása nem kötelező, jelzés is alkalmazható helyette. Az óvást mindig ahhoz a szervhez kell benyújtani, amelyik a határozatot hozta, és általános szabály, hogy azt 8 napon belül el kell bírálni. Ha a szerv az óvást nem tartja alaposnak, vagy határidőben nem születik döntés, akkor az Etv. 14. §. (1) bek. vagy a 16. §. (2) bek. szerint a bíróság előtt keresetet indíthat.

offences made despite this measure are not legalized. Public prosecutor's presence at the conference should not be taken into consideration. This is very rare in prosecutor's practice. Example:

- Regarding that during execution, data revealed that the organization is not functioning, prosecutor was present at general assembly meeting and set forth that the association is not a social-economic organization, so bankruptcy proceedings or liquidation may not take place.

Prosecutor is in charge of legal supervision, so creditors may apply to prosecutor or general assembly as prosecution's chief organ for taking necessary proceedings.

3.1.2 On measures taken by public prosecutor, for the sake of preventing grievances and in order to relief disclosed grievances.

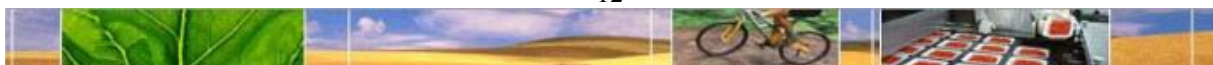
- Protest

Applicable in case of violation in valid and enforceable resolutions, and when a generally valid decree (e.g. basic rule) ascertains a behavior, rule or decree in opposition with laws.

Examples of prosecutor's protest:

- inquorate general assembly,
- official elections held by rule-violating general assembly because of incompatibility rules,
- general assembly resolution modified by executive committee,
- executive made decision in general assembly competence,
- application of members' disqualification instead of cancelling membership,
- association wealth divided and distributed by general assembly resolution.

Protest is justified without time limitations, but against illegal proceedings in individual cases, protest over 1 year after decree is justified only if its proceeding do not violate rights gained and practiced in good faith. Instead of entering a protest, signalization is also possible. Protest should be entered to the organ passing the resolution, being a general rule that it should be judged in 8 days. If organ do not give grounds for protest or no decision is made by deadline, legal action may be taken according to association law 14.§ (1) or 16.§ (2).

- Felszólalás

Felszólalással él az ügyész, ha

- nem egyetlen törvénytörés történt, hanem törvénytörő gyakorlat alakult ki és a törvényesség helyre állítása érdekében intézkedni kell annak megszüntetése érdekében;
- nincs konkrét törvénytörő rendelkezés, hanem a jogszabálytörés éppen abban áll, hogy az egyesület a jogszabályban előírt kötelezettségét nem teljesítette.⁴

A felszólalás nem törvénytörő egyedi rendelkezések megváltoztatására irányuló intézkedés, így nem kötelezi a szervezet a határozatának megváltoztatására. Gyakran előfordul, hogy óvást is benyújtanak egyben. Elbírálására az óvás szabályai az irányadók.

Ügyészi felszólalásokra az alábbi esetekben került sor:

- Vezetői ülések dokumentálásának hiánya, elmaradása;
- Az önkormányzati szervek működésének jogszabálytörő jellege esetében – hangsúlyozottan és több alkalommal lehetett megfigyelni ezt a bérkilövő vadásztársaságoknál;
- A határozatok meghozatala kapcsán a határozatképességre vonatkozó szabályok megsértése, vagy a határozatok közzétételére vonatkozó szabályok megsértései;
- A jegyzőkönyv elkészítésének hiányakor;
- A fegyelmi eljárások alakszerűségi és eljárási szabályainak megsértései;
- Éves költségvetés-beszámoló hiányakor;
- Titkos szavazás helyett nyílt szavazás alkalmazásakor;
- A működés kapcsán keletkezett iratokba való betekintési jog megsértése esetében.

- Figyelmeztetés

A jövőbeli törvénytörés veszélye esetén annak megelőzése érdekében lehet ezzel az intézkedéssel élni, tehát akkor, ha a törvénytörés még nem következett be, de a körülményekből, tényekből arra lehet következtetni, hogy bekövetkezik.

A vadásztársaság vezetőjéhez kell benyújtani, aki azt 30 napon belül, de legkésőbb a következő ülésen köteles elbírálni és értesíteni erről az ügyészt. Ha a vezető ezzel nem ért egyet és van felettes szerve, akkor köteles a figyelmeztetést ahhoz felterjeszteni.

- Ügyészi jelzés⁵

Az ügyész jelzésben hívja fel az egyesület

- Objection

Prosecutor takes objection in the case of:

- not only one infringement of the law, but development of infringement practice, and for the sake of legitimacy, measures are needed to stop it;
- no particular law-violating decree, but unlawfulness is exhausted by the association not full filling its duties ordered by law.⁴

Objection is no measure to change individual unlawful orders, so organization is not obliged to change its orders. Frequently, protest is also entered instead. Rules of protest are to be followed.

Examples of prosecutor's objection:

- Lack of documentation of head conferences;
- In case of law-violating functioning of self-government organs – frequently experienced in hunters' companies;
- Violating laws of quorum or violating laws of resolution communication;
- Lack or insufficiency of the minutes;
- Violating the form and rule of proceedings of disciplinary procedures;
- Lack of annual report on estimates;
- Open ballot instead of secret ballot;
- Concerning operation, grievance of access to documents.

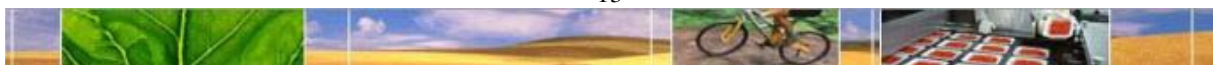
- Notice

In case of predictable grievance, in order to prevent it. Facts and circumstances allow for conclusion of possibility.

Notice may be passed to the chief of hunters' company, who is obliged to judge it within 30 days or at next conference and inform public prosecutor. If the chief does not agree with notice, he is obliged to pass it on to his superior organ (in case there is one).

- Public prosecutor's signalization

Public prosecutor draws the attention of head of

vezetőjének a figyelmét, ha

- törvénytértésnek nem minősülő hiányosságot talál, vagy
- olyan csekély jelentőségű törvénytértést tapasztal, amely más ügyészi intézkedés megtételét nem teszi indokolttá.

Az intézkedés célja az egyesület vezetésének tájékoztatása a negatív tartalmú ügyészi megállapításról. A jelzést elbíráló szerv döntése végleges. Ha a vezető a szükséges intézkedést nem teszi meg az ügyész óvással, felszólalással élhet.

Ügyészi jelzések benyújtására jellegzetesen az alábbiak miatt került sor:

- az önkormányzati szervek működésében az adminisztratív és alakszerűségi hiányosságok miatt,
- különböző szabályzatok tartalmi hiányossága,
- a székhely meghatározásakor az utca és a házszám hiánya,
- a vagyon nyilvántartási és leltározási kötelezettségek elmulasztása,
- a tagok – pártoló tagok elkülönítésekor, de valójában a működés nem igazolta a létüket,
- alapszabály rendelkezéseinek össze nem egyeztethető volta – ellentmondásossága.

Az ügyészi felügyelet azonban nem jelent kizárólagos felügyeletet. A felügyelet mellett találhatóak még a másodlagos értelemben vett felügyeleti formák, de álláspontom szerint ezek olyan különálló szakterületek, amelyek akár önálló tanulmányban való kidolgozása indokolt, ezért részletesebb formában való kidolgozásuktól eltekintek.

3.1.3. Bírósági felügyelet – Etv. 15-16. §. szerint

A törvényességi felügyelettel kapcsolatos érdemi döntési jogosultság a bíróság hatáskörébe tartozik. A döntés alapjául csak az egyesület tagja vagy az ügyész által benyújtott kereset szolgálhat. Az ügyész keresetét azonban meg kell előznie egy általános törvényességi felügyeleti intézkedésnek. A bírói felügyelet tehát a demokratikus és törvényes működés további (másodlagos) jogi biztosítéka. Ha a működés törvényessége másképpen nem biztosítható az ügyész bírósághoz is fordulhat. Az ügyész által indított perek a megyei bíróság, illetőleg a Fővárosi Bíróság hatáskörébe tartoznak.

A bíróság az ügyész keresete alapján

- megsemmisítheti a vadásztársaság törvénytértő határozatát, és szükség szerint új határozat hozatalát rendelheti el,
- a működés törvényességének helyreállítása céljából összehívhatja a vadásztársaság legfőbb szervét,

organization by signalization if

- deficiency but no grievance is found, or
- grievance of little significance is found, no other prosecutive measures are needed to be taken.

The procedure's objective is to inform head of organization about prosecutor's negative statement. The organ judging signalization makes definitive decision. If head fails to take necessary measures, prosecutor may make a protest or objection.

Examples of prosecutor's signalization cases:

- deficiency of formal and administrative functioning of organizations,
- insufficient content of various regulations,
- insufficient address given,
- default of income records and inventory,
- separating members from sponsoring members, but function does not account for it,
- incompatible rules in constitution.

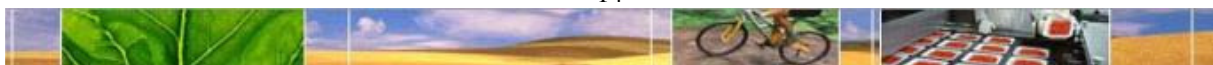
Prosecutive supervision is not exclusive. Besides, there exist secondary types of supervision, but, in my opinion, these are separate professional fields, whose examination needs an individual study, so I will not be giving detailed description of them.

3.1.3 Judicial supervision – by association law 15-16. §

Concerning legal supervision, right of decision is in court's sphere of authority. Only members of association or prosecutor's legal action may give grounds for decision. However, prosecutor's legal action must be preceded by a general measure of legal supervision. Judicial supervision, therefore, is the secondary guarantee for democratic and lawful operation. Prosecutor may turn to court in case there is no other way of securing lawful functioning. Legal actions taken by public prosecutor belong to the authority of county courts or the Capital Court.

Based on public prosecutor's legal measures, court may

- cancel hunters' company's law-violating resolution, if necessary, order new resolution to be taken
- summon chief organ of hunters' company for the sake of legal reestablishment,

- ha a vadásztársaság működésének törvényessége másképp nem biztosítható, tevékenységét felfüggesztheti, ellenőrzésére felügyelő biztost jelölhet ki,
- feloszlatja a vadásztársaságot, ha annak működése sérti az Alkotmányt, bűncselekményt vagy bűncselekményre való felhívást valósít meg, vagy sérti más jogait vagy szabadságát,
- megállapítja a vadásztársaság megszűnését, ha legalább egy nem működik, vagy tagjainak száma tartósan tíz alatt van.

A legtöbb kereset benyújtására azért kerül sor, mert a társaság 1 éven túl sem működik. Mivel a törvény csak a szankciókat nevesíti, de azok alkalmazásával kapcsolatos további szabályokat nem hoz létre, a bírői döntéseket megvizsgálva az első három esetben az állapítható meg, hogy hasonló intézményeket a cégjogban és a csódtörvényben le lehetünk fel.

Az Etv. azonban teljesen nyitva hagy olyan kérdéseket, mint pl. a működés felfüggesztésének jogi hatálya, a működés törvényességének helyreállítása érdekében a működésben felfüggesztett szervezet mit tehet, ki rendelkezik a bankszámla felett, ha felügyelőbiztost neveztek ki, mi a felügyelőbiztos ellenőrzési feladata, ki fizeti meg a költségeit, mit tehet, ha a költségeit nem fizetik meg stb.

Az ügyész kereset indítási jogán kívül még ki kell emelni a nyilvántartásba vételi eljárás során gyakorolható fellebbezési jogát. Ezt igazolják az alábbi jogesetek által kiemelt problémák:

- Az alapszabálynak rendelkeznie kell a küldöttgyűlésre vonatkozó legfontosabb szabályokról

Az egyesület bejegyzését elrendelte a bíróság, de az ügyész kérte a végzés hatályon kívül helyezését. Fellebbezésében előadta, hogy az alapszabály megjelölt rendelkezése érthetetlen, mert a küldöttgyűlést a tagok összességének képviselőjében határozta meg, de annak létrehozására, megválasztására, létszámának meghatározására nem volt rendelkezés.

Az alapszabály arról sem rendelkezett, hogy melyik szerv hatáskörében tartozik az éves beszámoló elfogadása. A Legfőbb Ügyészség fenntartotta a fellebbezést, majd ezt követően azt a Legfelsőbb Bíróság is alaposnak ítélte meg, és az Elsőfokú Bíróságot új határozat meghozatalára kötelezte.

- Jogszabálysértő, ha az egyesület alapító okirata az ún. „később csatlakozott” tagok jogait korlátozza.

A bíróság az egyesületet végzésével nyilvántartásba

- suspend operation of association, in case lawful operation is not otherwise granted. Appoint supervising commissioner,
- dismiss hunters' company if the constitution is violated, crime or appeal to criminal act take place or human rights are infringed.
- cancel hunters' company when at least one is not functioning or membership counts permanently less than 10 persons.

Most legal actions are taken because the association is still not functioning after 1 year, either. As sanctions are only named by law, further rules concerning their application are not set. Examining judicial decisions, in the first 3 cases we can state that in firm law and bankruptcy law similar institutions may be found.

However, association law does not concern issues of e.g. legal effect of suspension; possibilities of suspended organization to restore lawful operation; who has bank account at their disposal; in case of appointing a supervising commissioner what is their duty; who pays for their expenses, what they may do when their expenses are not rebound, etc.

Besides public prosecutor's right of taking legal action, there is right of appeal practicable during registering procedure. The following legal cases give account for this:

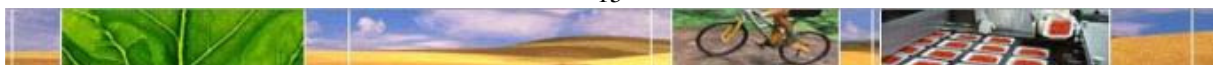
- Constitution must give orders for the most important rules concerning delegation assembly.

Court had ruled register of organization, but public prosecutor appealed for cancelling order. Public prosecutor set forth in appeal that constitution's denoted measure was unreasonable because delegation assembly was defined as members' representative, but there was no rule for establishment, election and definition of number.

Constitution did not rule which organ's authority was acceptance of annual report. Supreme Public Prosecutor's Office maintained the appeal, then Supreme Court justified it and obliged court of the first instance to make new resolution.

- Constitution of association limiting "later joining" members' rights is against the law.

Court ordered to register association, then supreme

vette, ami ellen a megyei főügyészség jelentett be fellebbezést és kérte a határozat hatályon kívül helyezését valamint új határozat meghozatalát. A fellebbezésében előadta, hogy az alapszabály akként rendelkezett miszerint az alapító tagok kizárólagos joga az elnökségen túl más tisztségviselők megválasztása is. A szavazás érvényességét az alapító tagok legalább 50%-os jelenlétéhez kötötték. Ez ellentétes azonban az Etv. 9. §. b) pontjával. A legfelsőbb bíróság a fellebbezést alaposnak tartotta és kimondta, hogy a törvényellenes az alapító okiratnak az Etv. szabályaival ellentétes szabályozása az ún. később csatlakozott tagok jogainak korlátozása tekintetében, mivel az Etv. „alapító tag” megfogalmazása nem jelenti azt, hogy különbséget kellene tenni alapító és később csatlakozó tag között.

- A társadalmi szervezet belső egysége nem önálló szervezet, nyilvántartásba vételét a törvény nem teszi lehetővé.

Az egyesületet a bíróság végzésével nyilvántartásba vette, amely ellen a megyei főügyészség nyújtott be fellebbezést. Álláspontja szerint az alapszabály úgy rendelkezett, hogy a szervezeti egység is önálló jogi személy. Azonban ez a nyilvántartásba vétel fogalmilag kizárt, mivel a szervezeti egység nem lehet önálló jogi személy. A fellebbezést a Legfelsőbb Bíróság alaposnak tartotta, és kifejtette, (a legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiuma a kiadott KK 1. sz. állásfoglalásának IV. pontjában meg is jelöli), hogy a társadalmi szervezet szervezeti egysége nem önálló társadalmi szervezet és nyilvántartásba vételére ezért nem kerülhet sor. Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság az I. fokú bíróság végzését a Pp. 259. §-a szerint alkalmazandó 253. § - ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a kérelmező társadalmi szervezet nyilvántartásba vételét megtagadta.

- Jogszabálysértő az alapszabály rendelkezése, ha megalakulás során nem veszi figyelembe az Etv. 3. § (4.) bekezdését. Valamint, ha a tagok tagsági viszonyból eredő kötelezettségeit és jogosultságait az Etv 9. § b) pontjával ellentétesen határozza meg.

A bíróság a bérkilövő vadásztársaságot végzésével nyilvántartásba vette, de az ügyész kérte a végzés hatályon kívül helyezését. Fellebbezésében előadta, hogy az alapszabály rendelkezései jogszabályellenesek tekintettel arra, hogy az alapító tagok az ügyintéző és képviselő szervet hamarabb megválasztották, mint ahogy a szervezet a maga megalakulásáról rendelkezett volna. Valamint jogszabályellenesnek tartotta az alapszabálynak azt a meghatározását is, amellyel a vadászjelölteket tagsági díjfizetésre kötelezte, de meghatározta, hogy a vadászjelöltek tisztségviselőnek nem választhatóak

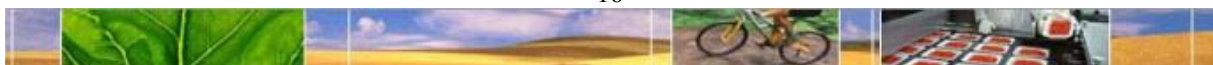
county public prosecutor appealed against decision, asking for order to be canceled and new order to be given. Public prosecutor set forth in appeal that constitution ruled that establishers have exclusive right of electing presidency and other officials. 50% of establishers must be present for effective voting. However, it contradicts association law 9. § (b). Supreme Court accepted the appeal and set forth that rules contradicting association law are illegitimate concerning limitations on the rights of later joined members. Association law's concept of "establisher" does not mean to differentiate between establishers and later joining members

- Social organization's internal unit is lacking autonomy, so it may not be registered lawfully.

Court ordered to register association, then supreme county public prosecutor appealed against order. Public prosecutor set forth that according to constitution, organization unit was an independent legal person. However, register is ruled out on conceptual basis, as organization units may not be independent legal persons. Supreme Court justified the appeal and set forth that the organization unit of a social association is not an independent social organization, therefore can not be registered. Based on that, court of the first instance decree was altered by Supreme Court according to related laws, and register of social organization was denied.

- Constitutional rules are unlawful if association law 3. § (4) is ignored. Also, if members' obligations and rights are defined contrary to association law 9. § (b).

Hunters' company was registered by court, but public prosecutor applied for cancelling register. Public prosecutor set forth that constitutional rules are unlawful, concerning that establishers had elected administrative and representative organs before the organization took measures for its own establishment. It was also unlawful that constitution obliged hunter candidates to pay membership fee, but ruled that they may not have been elected for officials, they had no right to vote, and they may have participated in general assembly only with right to consult. Supreme Court justified the appeal and set forth that

szavazati joggal nem rendelkeznek, a közgyűlésen csak tanácskozási joggal vehetnek részt. A Legfelsőbb Bíróság a fellebbezést alaposnak tartotta és kimondta, hogy törvényellenes az alapító okiratnak az ügyészség által megjelölt rendelkezései, tekintettel arra, hogy nincs annak akadálya, hogy az alapszabály rendelkezései a tagsági viszony különböző formáit határozza meg, de azt, hogy a vadászjelölt tag vagy sem, egyértelműen kell szabályozni, valamint kiemelte, hogy a társaság megalakulását az alapító tagoknak ki kell mondani és ezt követően kerülhet csak sor az alapszabály elfogadására ügyintézői képviselőket ellátó szervek megválasztására.

3.1.4. Gazdasági felügyelet – Etv. 24. §. szerint

A Kormány külön felhatalmazással egyéb szabályok keretében rögzíti ennek feltételeit – 16/1989. (II.26.) MT rendelet és 114/1992. (VII.23.) Korm. rendelet.

3.1.5. Hatósági felügyelet – Etv. 17. §. szerint

Külön jogszabályban rögzítetten a Vtv. vonatkozó rendelkezési szerint.

Ha az egyesületek olyan tevékenységet végeznek, amelyet jogszabály feltételhez köt, vagy egyébként szabályoz, a tevékenységük felett hatáskörrel rendelkező állami szerv - szakhatóság – hatósági ellenőrzésére vonatkozó szabályok alkalmazásával felügyeletet gyakorol. Pl.:

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Vadászati- és Halászati Főosztálya feladata az ágazat szakmai irányítása, e területek jogi és közigazgatási feltételrendszerének működtetése. A főosztályon belül a halászatért felelős a Halászati Osztály, valamint a Vadászati Osztály. Elsőfokú hatóságként jár el az engedélyeztetések és létesítési engedélyek területén. Másodfokú hatóságként jár el az elsőfokú egyéb halászati- vadászati hatóságok határozatainak felülvizsgálata kapcsán a bíróságok kiszabására irányuló ügyek kivételével. Pályázatot ír ki irányítási és szabályozási feladatkörében eljárva az államot megillető vadászati jog hasznosítására, valamint a pályázatokat elbírálja, előkészíti a hasznosítási szerződéseket, ellenőrzi a szerződésekben foglalt feltételek végrehajtását, ellátja a megyei vadászati felügyelőségek felügyeletét, meghatározza az állami vadászjegyek kiváltásával kapcsolatos szakmai követelményeket.

Működteti az Országos Vadgazdálkodási Adattárat, és Országos Vadgazdálkodási Tanácsot. Közreműködik a pénzügyi támogatási rendszer működtetésében. Ezek az előírások a vadgazdálkodás közvetlen

constitutive rules denoted by public prosecutor was unlawful, regarding that constitution may determine different forms of membership relations, but hunter candidates' membership must be regulated unambiguously. Supreme Court emphasized that founders must first claim establishment of organization before electing administrative organs for passing constitution.

3.1.4 Economic supervision – Association law 24. §

Government fixes its conditions by individual authorization according to other rules – 16/1989 (II.26) MT decree and 114/1992 (VII.23) Gov. decree.

3.1.5 Authoritative supervision – Association law 17. §

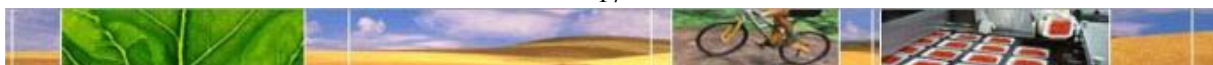
Fixed by individual law according to other relating orders

When associations' activity is connected to legal conditions, or otherwise regulated, a state organ in competence with the activity – professional authority – practices supervision applying rules concerning authoritative supervision.

E.g.:

Ministry of Agriculture's Major Department of Hunting and Fishing is in charge of professional instruction of the industrial branch, legal and administrative operation of these fields' conditions. The Major Department is divided into Fishing and Hunting Departments. Major Department is authority of the first instance concerning authorization and licensing. As a secondary authority, Major Department superintends first instance and other hunting authorities' resolutions, except for cases of imposing fines. Department invites applications for utilizing national hunting rights, taking instructional and regulating measures. It judges applications, prepares leasing contracts, controls over fulfillment of conditions fixed by contracts, practices supervision over county fishing and hunting inspectors, determines professional requirements related to national angling and fishing licenses.

It operates National Wildlife-Economy Databank, National Wildlife-Economy Committee. Department contributes to operation of the financial support system. These provisions make direct income of

bevételeit alkotják, és lehetővé válik ezekkel a bevételek visszafogása, állományok védelme, élőhelyük megőrzése, javítása céljára. Kapcsolatot tart külföldi szervezetekkel és egyéb szervezetekkel is. Biztosítja a magyar részvételt a FAO égisze alatt működő szakmai szervezetekben.

3.2. Az új Ptk koncepció egyesületek felügyeleti kérdéseit érintő javaslatai, megoldási lehetőségei

A szabályozás koncepciója felismeri és elismeri azt, hogy az egyesületi forma függetlenedik, azonban marad kontrollja, ami természetes és fontos még a demokratikus szerveződés erősödése esetében is. (bírószak ellenőrzés) Nélkülözhetetlenné válik a forma tevékenységében a fokozottabb önkéntesség, és öntevékenység. (előzetes egyeztetés és a kérdések szervezeten belüli elsődleges kontrollja) Kiemeli és hangsúlyozza az alkotmányos alapok jelentőségét. Jogi személyiséggel rendelkeznek, és így a kapcsolatos különös formák, mint például a vadászati jog és halászati jog gyakorlására alakulók is a vagyoni forgalomban való részvételük miatt külön nevesítve jelenhetnek meg.

Az egyesületek fogalmi meghatározása jobban összefoglalja azokat az elemeket, amelyek a definíció meghatározásához szükségesek. A személyegyesülési jelleget, a nyilvántartott tagok szabad akarat elhatározását, a tartós és folyamatos cél megvalósítására törekvést, valamint a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti formát. Igyekszik a szabályozással külön választani az üzleti és a non-profit szféra alanyait, mivel marad az a jelleg, hogy kifejezetten gazdasági tevékenység végzésére nem lehet ilyen formát létrehozni. Ennek érdekében korlátozódik a más jogi személyben való részesedési lehetősége is. Ezzel biztosítottá válik az egyesületi vagyon megőrzése. A speciális rendelkezés amely 10 fő alapító elhatározását igényli változatlan marad, de álláspontom szerint ennek a szabálynak a változása is jótékony hatást hozhatott volna. (A külföldi tapasztalatok is a kevesebb létszámú tagság felé mutatnak, tekintettel arra, hogy egy szervezet magja általában maximum öt főre korlátozódik.) A rendelkezéssel a társadalmi szervezetekkel való kapcsolódást teremti meg, és így nincs kihatással a Ptk. szabálya a külön törvényben szabályozott egyéb szervezeteket is magában foglaló formákra. Mivel a magánautonómia elve a koncepcióban kiemeltté válik, ezért nem lesz nyilvános, hogy ki kivel, milyen célra kíván egyesülni, tiszteletben tartva annak szabad elhatározás jellegét.

A felügyeleti kérdések vonatkozásában szembevetendő a változás, mivel a fentiekben ismertetett alapelvek

hunting industries, allowing the retention of incomes, protection of stock, conservation of habitats. Department keeps contacts with foreign country organizations and other organizations, too. Department secures Hungarian participation in professional organizations operating under the aegis of FAO.

3.2 A new Civil Code concept. Propositions and possibilities considering associations' supervision

The concept of regulation recognizes and admits the individualization of associations, and their remaining under control, which is natural and important despite a more powerful democratic organization (judicial control). Increasing voluntary and spontaneous activity is becoming indispensable in the organizations' activity. (Preliminary reconciliation and primary control of issues within organizations.) The significance of constitutional bases is underlined and emphasized. Having legal personality, special forms like those practicing hunting rights appear separately named, due to their financial participation.

The definition of associations gives a better summary of elements needed. It comprises the personal union type, registered members' free determination of will, striving to fulfil permanent and continuous goals, and the organizational form with legal personality. The definition separates financial and non-profit sector subjects, as it is not allowed to found such a form exclusively for business activities. In this respect, participation in other legal persons is limited. This ensures the conservation of associations' capital. The special decree ordering the determination of 10 founders remains unchanged, however, I assume that amendment of this rule could have proven beneficial. (international experience is pointing towards a smaller number of members, considering that the core of an organization is usually limited to a maximum of 5 persons). The decree creates contact with social organizations, thus Civil Code rule has no interference with legally regulated forms including other organizations. As the concept underlines self-autonomy principles, it will not be published who wants to unite with one another and why, in respect of free determination.

Regarding supervisory issues, the change is remarkable, as the above mentioned principles are

visszatükröződnek. Előtérbe kerülne a „belső jogorvoslati rendszer”. Ennek a szerve lehet akár a közgyűlés, felügyelő bizottság, vagy erre a funkcióra létesített egyéb szerv is. A cél a magánautonómia erősítése volt, az egyesület egyik szerve a másik határozatait felülbíráhatja, esetlegesen ki is javíthatja. Az alapszabály rendelkezései rögzíthetők, hogy mi a követendő eljárás ebben az esetben. Felmerül a kérdés, hogy a belső jogorvoslat mennyire helyettesítheti a szakmai hozzáértést, amit egy erre szakosított szerv, pl.: ügyészség biztosíthat?

Ez a lehetőség, ami a tagok magán autonómiáját erősíti azonban nem érinti a jogosultnak azt a jogát, hogy a jogsértő, vagy alapszabályba ütköző határozatoknak bírósági felülvizsgálatát kérje; de arra nincs lehetőség, pusztán azon az lapon, hogy a határozat az érdekemet sérti megtámadhassam azt, feltéve hogy azt már a közgyűlés elfogadta. A kisebbségi jogok érvényesítését azonban még ennek ellenére sem lehetne könnyedén elvetni, mivel ez is az egyén szabadságát korlátozó kihatással lehet.

Az alapszabály rendelkezései rögzíthetők, hogy a társasági jogban ismert tapasztalatokra is támaszkodva, a belső jogviták egy részének rendezésére (tagsági viszonyból, egyesületi szervek és a tagok egymás közötti jogviszonyából eredő jogviták esetére) kiköthetik állandó, eseti jellegű választott bíróság eljárását. Ezzel kapcsolatosan pedig az a véleményem, hogy igen hosszú időnek kell ahhoz eltelnie, hogy a magánszerveződési formák tudják és merjék alkalmazni a törvény adta lehetőséget.

A koncepció vonatkozásában a változás irányvonalát helyesem, és gyakorlatban is alkalmazhatónak tartom. Jó megoldás, hogy az egyesületi forma is a kódex részét képezi a koncepció szerint is, mivel ez a szabályozás egységesítését eredményezheti. Álláspontom szerint is maradhatna a keret jellegű szabályozás a témában, azzal, hogy külön szabályokkal pontosítani lehetne az egyedi jelleg által szükséges többletfeltételeket. Az óhatatlanul bekövetkezendő változások így talán könnyen orvosolhatóbbak lennének.

3.3. Az egyesületen kívüli szektorban működő szervezetek felügyeletének kérdéséről

A 2006. évi V. tv. VI. fejezete szerint a törvényességi felügyeletet a cégbíróság gyakorolja az általam ismertetett agrár szektorban működő szövetkezeti és gazdasági társasági formák, valamint egyéb szervezetek esetében is, az anyagi jogszabályok rendelkezését is figyelembe véve. A magánszemélyek, vagy cégnyilvántartásban nem szereplő jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti formációk esetében

reflected. Internal legislation would be emphasized. Its organ could be the general assembly, a supervising committee or any organ created for this purpose. The goal was to reinforce self-autonomy, one organ of an association may supervise or amend another's decrees. In such a case, procedure to follow is laid in constitution. The question is, to what extent can internal legislation replace professional expertise provided by professional organs, e.g.: public prosecutor.

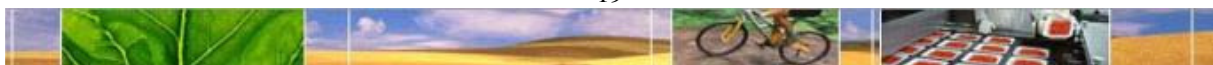
The opportunity for empowering members' self-autonomy does not entitle the authorized to demand revision of unlawful decrees. There is no possibility to attack a decree passed by the general assembly because it conflicts one's interests. Validating minority rights however, could not be disposed of, as it might limit human rights.

Constitutional dispositions may claim that, as experienced in society law, a permanent, elected court may proceed to settle a number of internal legal disputes. (In case of disputes related to membership, associations' and members' legal conditions and relations.) In this regard, my point is that it will take a long time for self-organizational forms to be able to and dare to take the possibility provided by law.

As for the concept, I agree with the direction line of the reform, and I find it applicable in practice, too. The association being part of the codex according to the concept is a good solution, as this may result in the unification of rules. My point is that frame-type regulation could remain in the field, with separate rules to correct excess conditions coming from individual characteristics. That way, inevitable reforms may be more easily handled.

3.3 On the issues of supervision of organizations operating in sectors outside the association

According to chapter VI. of V. law 2006, registry court practices legal supervision over the above described cooperatives and social economic forms in the agrarian sector, and other organizations, regarding dispositions of financial laws. In the case of problems of private persons or organizational forms lacking legal personality, and not included in registry, regular courts may proceed according to rules of legal action.⁵

előadódó problémákkal a rendes bíróságok is jogorvoslatot adhatnak a keresetindítás szabályai szerint.⁶

4. Kitekintés az Európai Unió néhány szabályára – különös tekintettel a szervezeti formákra

A vadászatra vonatkozó statisztikai adatok szerint Európában közel hétmillió fő hódol a vadászat szenvedélyének, természetesen az egyes országokat tekintve - a népességhez viszonyítva is - igen nagy eltérések mutatkoznak. Dr. Csányi Sándor szerint a vadászati hagyományok és kulturális különbségek alapján az EU tagországai 4 csoportra oszthatóak: német vadászati rendszer, skandináv rendszer, angolszász rendszer, és latin vadászati rendszer,⁷ valószínűleg a történeti és kulturális dominanciával magyarázható. A vadászat kérdéseiben az EU tagországaiban nincs igény a vadászati rendszerek egységesítésére. Az ide tartozó kérdések a nemzeti jogalkotás keretein belül, a hagyományokra és a társadalmi háttérre tekintettel hatékonyabban és a társadalom által elfogadhatóbban kezelhetők, mint közösségi szinten.

A vadgazdálkodást és a vidék kérdéseit összekapcsolják pl.: Franciaországban, Egyesült Királyságban, Ausztriában, Spanyolországban a hagyományokon nyugvó gyakorlat az érdemi szabályozást alacsonyabb szintre helyezi, és a nemzeti törvény csak az általános kérdéseket foglalja össze. (A szervezeti forma nem ezek közé tartozik.)

A vad tulajdonjogának az EU tagállamok többségében uratlan jószágként (*res nullius*) való kezelése jellemző, míg a vadászati jog általában a föld tulajdonjogához kapcsolódik. Állami tulajdonként csak a mediterrán országokban kezelik a vadat. Ezekben az országokban minden állampolgár számára van lehetőség a vadászatra, ha a feltételeknek egyébként megfelelnek. A vadászati jog gyakorlása pedig a földtulajdonhoz kötődik. Belgyakoribb a bérbeadása a földnek, ez a vadászati jogok gyakorlásának leggyakoribb formája, így bevételhez jutnak a tulajdonosok, de a vadgazdálkodási kötelezettséget a vadászokra hárítják. Finnországban találkozhatunk vadásztársaságokkal, amelyek bérlik a területeket, Svédországban vadgazdálkodási egységekbe foglalják a fölbirtokokat.

Általánosságban az mondható, hogy az EU tagállamaiban minden állampolgár jogosult vadászni, ha az ehhez szükséges feltételeket megszerezte. Ezek a legtöbbször fegyvertartási engedély, vadászengedély, minimális terület tulajdonlása, vadászvizsga, minimális életkor, felelősségbiztosítás. Az engedélyezési rendszer biztosítja vadászok ellenőr-

4 An outlook on some EU rules – with special regard of organizational forms

According to hunting statistics, there are nearly 7 million people pursuing the hunting sports, of course, there are great differences among countries. According to Sándor Csányi's study, the states of the EU can be divided into 4 groups, on the basis of hunting traditions and cultural differences: German hunting system, Scandinavian system, Anglo-saxon system and Latin hunting system.⁶ This might be explained by historic and cultural dominance. Regarding hunting issues, there is no demand for the unification of hunting systems in the EU. These issues may be handled more effectively, and in a socially more acceptable way, within the frames of national laws, regarding traditions and social background.

Wildlife economy and country issues are connected together e.g. in France, the U.K., Austria, and in Spain practice lying on tradition places regulation on a lower level, leaving national laws to sum up only general issues. (Associations do not belong to this field.)

The ownership of game is treated as *res nullius* in most EU states, and right of hunting is connected to land ownership. Only the Mediterranean countries treat game as state property. In these countries, every citizen is allowed to hunt, in case they fill all requirements. Practice of rights of hunting is connected to land ownership. In Belgium, land leasing is more frequent, this is the usual form of practicing rights of hunting, this way landowners may have income, but wildlife economic responsibility is passed on to hunters. In Finland, there are hunting companies that hire the land, in Sweden, farms are organized into wildlife economy units.

Generally speaking, every EU citizen has right to hunt, provided that they fulfil all the required conditions. These are the following: gun-licence, ownership of a minimal area of land, hunting certificate, minimal age, insurance. Licence system provides hunters' control and register. Obtaining a hunting licence and the hunting activity are, however,

zését és nyilvántartását. A vadászengedély megszerzését és így a vadászatot négy tagállamban viszont minimális vadászterület meglétének igazolásához is kötik. Nevezetesen: Ausztria, Belgium, Hollandia, és Németország.

Összegzés

A magyar vadászati jog megítélése külföldön egyértelműen pozitív, igaz ezt a vadászat esetében felszínessé teheti a magyarországi vadállomány és minőségi szépterítékű vadászatok emlékezetes élménye. Sok tekintetben a hazai szabályozást mintának is tekintik, mivel csak jó szabályozás eredménye lehet a jó gazdálkodás.

Viszont külföldön egyre többen vitatják a vadászati jog kapcsán a föld magántulajdonhoz való kötését, és a res nullius elvét. Jobbnak vélik a vad állami tulajdonlását, így a vadászati joggal való rendelkezést is sokan állami kézbe adnák.

Összességében a magyar szabályozás a vadászat kapcsán is megfelel a jogharmonizáció elvárásainak, nemzetközi egyezményekkel és a CIC által kidolgozott vadászati kódex normáival is összhangban van.

A modern társadalmak a témával kapcsolatosan felismerték a civil szféra pótolhatatlan szerepét. Még az Európai Unió sem határozta meg azokat a követelményeket, amelyeket a jogi szabályozásnak - különösen a csatlakozó államoknak- elkerülhetetlen módon követni kellett volna. Pedig ennek a folyamatos fejlődés érdekében igen nagy jelentősége lett volna.

A magyar szabályozás legalább a gyakorlatában részben átvette az európai modellek egy részét, így azonban egy vegyes szabályozási környezet alakult ki. A tanulmányomban csak megoldási javaslatot tettem néhány probléma feltárására, azonban ezen terület még nem került a maga teljességében a vizsgálok látóterébe.

Feltétlenül szükséges lenne a bejegyzési eljárás egyszerűsítése, például szerződés mintával, és az adminisztrációs követelmények differenciálása. Fontos hangsúlyozni, hogy a szervezet belső autonómiájába a bejegyző bíróság például ne avatkozhatson be. Mivel általában gyakorlat a bíróságokon továbbra is az alapszabály hiánypótlásra való visszaadása, sajnos inkább az a kivétel, ha a szervezet azonnal bejegyzést nyer.⁸

A vadászat harmonikusan illeszkedhet az adott tájba, a természet minden gazdagságát felvonultatva,

connected to certification of minimal land ownership in 4 states, namely Austria, Belgium, Holland and Germany.

Summary

International judgement of Hungarian hunting laws is definitely positive, although in the case of hunting, Hungarian game and the experience of quality hunts may somewhat devaluate it. In many respects, Hungarian rules are set as examples, as only good rules allow for a good economy.

However, more and more foreign countries debate the connection of land with private property and the res nullius principle. They would prefer the state property of game, this way allowing the state to dispose of hunting rights.

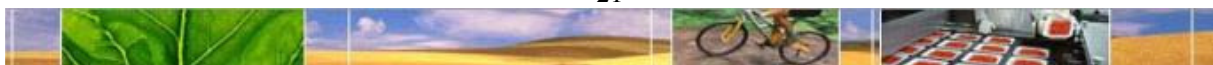
As a whole, Hungarian laws of hunting fill the requirements of legal harmonization, and they are in accordance with international conventions and the norms of hunting-codex elaborated by CIC.

Modern societies have recognised the irreplaceable role of the civil sphere in this respect. Even the EU did not determine the requirements that should have been inevitably fulfilled by legal regulation, especially by the joining states. It would have been quite significant for the sake of continuous development.

Hungarian laws, at least in practice, have partially incorporated most of the European models, however, they have invoked a mixed type of law system. In the study, I have only proposed to solve a few problems, however, examiners have not had an entire vision of this field yet.

It would be by all means necessary to simplify the registry procedure, e.g. with the use of contract samples, and to differentiate among administrative requirements. It is important to emphasize that the registry court should not intervene in the internal autonomy of organizations. As, in practice, court often turns down constitutions because of insufficient data, it is exceptional that an organization is immediately registered.⁷

Hunting may be in harmony with landscape, with all the riches of nature, enabling us to spend our leisure

biztosítva ezzel a kultúrált szabad idő eltöltését. Megfelelő minőségű vaddal, természetes környezettel, szolgáltatási háttérrel fejleszhetjük a vadász turizmust is. Kellő propagandával, az etikus magatartás ébren tartásával a külföldiek is segíthetik, szorgalmazhatják az ágazatok építését. Összefogással képesek vagyunk egységes vélemény kialakítására. Láthatjuk, hogy nálunknál fejlettebb gazdasági környezetben is az egyesülés és a szövetkezés az a forma, ami hosszú távon megoldja a problémákat. Megfelelő szakismerettel a szakma ellensúlyozhatja a sok kívülálló által okozott nehézséget, problémát.

Lábjegyzet

¹ A 3/1990 FM rendelet alapvető polgári jogon lehetővé tette mindenkinek a vadászvizsga letételét, ezzel megszüntette a korábbi gyakorlatnak megfelelő kötelező vadásztársasági tagjelöltség előfeltételét. Így a horgászat és a vadászat gyakorlásához kapcsolódó szervezeti tagsági viszony szabályozása kettévált.

² BÍRÓ Endre: *Nonprofit szektor analízis – Civil szervezetek jogi környezete Magyarországon*. Budapest, 2002, EMLA Egyesület, 154. p.

³ 1972. évi V. tv. 13. §. (2) bek. e) pont. rövidítve: Ütv.

⁴ Ezt akár egyetlen mulasztás is megalapozhatja.

⁵ Szignalizáció.

⁶ A 30/1994. (V. 20.) AB határozata értelmében „A törvényességi felügyelettel az állam biztosítja, hogy az ezáltal érintett jogalanyok jogaik gyakorlása és kötelezettségeik teljesítése során a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően járjanak el, működésük feleljen meg a hatályos jogszabályok előírásainak. A jogalkotó azzal, hogy e jogalanyok meghatározott eljárásait a törvényességi felügyelet hatálya alá tartozónak rendelte, a jogalanyok magánjogi viszonyait... közjogilag is relevánssá változtatta.”

⁷ CSÁNYI Sándor: *Hol a helyünk Európában* – Budapest, 1999, Dénes Natur Műhely Kiadó, 60. p.

⁸ *Civil jövőkép – Átfogó jogi reform koncepció*. Budapest, 2004, Ökotárs Alapítvány és civil Társ programiroda, 33. p.

time in a civilized way. With appropriate quality game natural environment and administrative background, hunting and fishing tourism may also be improved. Foreigners may support and promote the building of industrial branches, with proper advertising and ethic attitude. With collaboration, we are able to unify attitudes. We can see that in more developed economic circumstances, union and association are the forms expected to solve problems in the long run. Appropriate professional knowledge may compensate difficulties and problems that many outsiders had caused.

Footnotes

¹ 3/1990 Ministry of Agriculture decree provides civil right to take hunter's examination, canceling the precondition of obligatory membership candidacy according to previous legal practice.

² BÍRÓ Endre: *Non-profit sector analysis – Legal environment of civil organizations in Hungary*. Budapest, 2002, EMLA co., p. 154.

³ 1972. V. law 13. § (2) e).

⁴ Even one single default may give grounds for that.

⁵ 30/1994. (V. 20.) AB decree.

⁶ CSÁNYI Sándor: *Where is our place in Europe?* – Budapest, 1999, Dénes Natur Műhely Kiadó, p. 60.

⁷ *Civil future – Comprehensive legal reformative conception*. Budapest, 2004, Ökotárs Alapítvány és civil Társ programiroda, p. 33.

